

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

NICOLAE CRISTEA.

Sibiu, 7 Februarin n.

Incă unul din pleiada bătrânilor fruntași ai bisericei noastre, cari alături cu arhiepiscopul Șaguna au lucrat la regenerarea bisericeii, — a trecut la cele eterne. Asesorul consistorial **Nicolae Cristea** a răposat azi dimineță.

Născut la 14 Octobrie v. 1834 în Oena-Sibiului, **Nicolae Cristea** după terminarea gimnasiului și cursurilor teologice a intrat cancelist în cancelaria consistorială, înscriindu-se totodată (în 1860) și la cursurile juridice la academia din Sibiu. Pe timpul când metropolitul Șaguna, împreună cu secretariul său protosinel **N. Popa**, petrecea în Viena la senatul imperial înmulțit, substituit al secretariului era cancelistul N. Cristea. În 1861 a fost ales primsenator în Oena, dar după două luni a renunțat la acest post și a fost trimis din partea metropolitului Șaguna la universitatea din Lipsa spre a-și completa studiile. Stipendiul fiind de tot mic (300 fl.), Cristea s'a susținut la universitate dând lecțiuni de limba germană și română și făcând și pe cantorul la capela română din Lipsa.

Reîntors a casă, în toamna anului 1863 a fost numit profesor suplent la seminariul Andreian, ear' în 1864, la stăruințele metropolitului Șaguna a luat și redactarea „*Telegrafului Român*”, 18 ani fiind redactor al ziarului nostru. În 1873 a fost ales asesor referent în senatul bisericesc, lucrând cu zel și abnegațiune până aproape de curând, când copleșit de bătrânețe, — tocmai pentru a i-se ușura sarcina oficiului, multe din actele resortului său au fost distribuite asesorilor mai tineri.

Opsprezece ani redactor de ziar, **N. Cristea** nu putea să nu se ocupe și cu politica. Astfel în partidul național-român era membru de frunte, așezat la sfat și adănc cunoscătoriu al situației noastre politice.

Conferința națională din 1892 l'a distins cu post în comitetul partidului, și în această calitate a fost și el osândit în procesul Memorandului.

Ce atitudine resolută și bărbătească a avut **Nicolae Cristea** în acest proces, — e foarte bine cunoscut tuturor cari au urmărit desbaterile procesului, cum și aceea, că publicul asistent, încântat de faziunea dînsului, l'a aplaudat și aclamat acolo în sala de pertractare.

Pe teren social **Nicolae Cristea** era bunătatea personificată. N'a făcut rău nimănui nici-când, mai bucuros îndura el nedreptăți, de cât să supere pe altul. Și era bun de inimă și încredătoriu, pôte chiar prea bun. Om de caracter fiind, credea că și ceilalți sunt ca el; de aceea a și avut parte de multe desilusionări.

Dornic de a ridica clasa mijlocie a poporului nostru, în 1867 a înființat *Reuniunea sodalilor români din Sibiu*, al cărei president a fost până în anul 1897, când din cauza bătrânețelor retrăgându-se de la conducere, în semn

de venerațiune și recunoștință această reuniune l'a ales *president onorar* pe viață.

Voinde să apreciem în detail activitatea răposatului, ar trebui să scriem numeri întregi din ziarul nostru. Vieța lui însă a fost carte deschisă: toți i-o cunosc și sigur toți căți i-o cunosc vor zice împreună cu noi, că *Nicolae Cristea a fost om de caracter*, fiu credincios și vrednic al bisericeii și națiunei sale.

Dorim răposatului odihnă vecinică și dreptă răsplătă faptelor sale bune.

În veci pomenirea lui!

«Telegraful Român.»

Organizare.

II.

Până la anul 1881 noi n'am avut organizare sistematică de partid. Pôte-că nici nu se simțea trebuința unei organizări sistematice, pentru-că toți eram de un gând și luptam pentru ajungerea scopului în șiruri închiegate. Contrariul a început însă a se întâri prea tare, și începuse a ne sparge rîndurile; de aceea ne-am pus să ne organizăm și noi, în scopul ca să-i punem în față toate forțele de cari dispunem.

Tot ce s'a făcut însă și înainte de 1881 în politica noastră națională, s'a făcut în numele tuturor, cu putere primită de la toți și obligătoare pentru toți.

Astfel la 1848, anul în care am început adevărata luptă politică, cu deșteptarea din somnul cel de mörte și cu zdrobirea lanțurilor cari ne-au ținut legați până aci, patruzeci de mii ne-am adunat pe Câmpul-libertății din Blaj, — numai patruzeci de mii, și fără mandat dela cei rămași a casă, — dar' actul sevrișit de cele patruzeci de mii de Români, pe câmpia Blajului, a fost atât de sublim, atât de impunătoriu, atât de dumnezeesc, încât cei rămași a casă, auzind despre el, și luând act despre modul cum a decurs, s'au identificat întru toate cu hotărârile aduse, și toți au ridicat mâinile și au depus jurământ sfânt și ei, că vor fi pururea credincioși tronului, patriei și națiunei noastre. Jurământ obligatoriu pentru toate generațiunile următoare, cât va exista popor român în patria această!

Așa ne-am început noi noua viață, ca popor declarat de independent, cu de la sine putere, pe baza vitalității sale și pe baza forțelor sale numerice, cari în curând s'au dovedit de foarte prețioase.

Deși conducerea poporului nostru a fost depusă atunci în mâinile cele mai destoinice, în ale lui Șaguna, Bănușiu, Laurian, Șulușiu, Barișiu, etc., omeni cari se bucurau de cea mai nemărginită încredere din toate părțile, — fruntașii au ținut totuși să consulte din când în când soborul, și în scopul acesta au fost convocate mai multe adunări sau congrese naționale, ca de es la finea anului 1848, la anul 1861 la anul 1863 etc. toate la Sibiu.

N'au luat parte la ele mandatarii ai poporului de acasă, reprezentanți provizuți cu credenționale, dar' a luat parte flăoia inteligenței române de pe

acele vremuri, invitată anume din partea celor doi archierei români cari se aflau în fruntea treburilor noastre naționale, și astfel se pôte spune, ca și aceea ce s'a făcut în aceste adunări s'a făcut cu puterea de la toți, și în mod obligatoriu pentru toți.

La anul 1869 s'a făcut prima spargere a rîndurilor închiegate, când o mare parte din inteligența română, nemulțămă cu politica lui Șaguna, care recomandă acceptarea situațiunei ce ni-s'a creat prin perfecționarea uniunei Ardealului cu Ungaria, și ducerea unei lupte energice parlamentare pentru eluptarea celorlalte postulate naționale, cari ne erau de mult promise, — a convocat conferința de la Mescurea și a decretat *pasivitate* pentru Români din Ardeal.

De aci încolo spărtura a devenit din an în an tot mai mare în rîndurile luptătorilor nostri, astfel, că ajunsesem acolo unde suntem și astăzi, de a nu mai ști, dacă există sau nu ca partid politic.

În această situație, devenită și mai deplorabilă prin faptul, că deputații români din părțile ungurene și bănățene, singurii cari mai purtau lupta națională, au fost scoși din parlamentul țerii, — omeni de inimă s'au pus să pregătescă terenul pentru o nouă rîculegere, pentru o nouă închiegare a rîndurilor luptătorilor, și au convocat adunarea națională de la 1881, pe baza unei organizări sistematice, cea mai perfectă ce a putut fi contemplată.

Fie-care cerc electoral a fost provocat să trimită *delegați alesi* la conferință, și astfel în conferință a fost reprezentat fie-care alegător prin mandatarii sei, a fost reprezentat întregul popor român din patrie, dat fiind, că întregul popor român aparține unui singur partid politic, partidului național român.

În conferința această națională s'a votat, cum știm, *programul nostru național* și a fost acceptat în mod obligatoriu pentru toți *principiul solidarității* în luptele naționale.

Pe baza acestei organizări a funcționat partidul nostru național până la edarea cunoscutelor ordonanțe ale ministrului *Hieronymi*, care ni-a decretat de desființat partidul și a oprit funcționarea *comitetului central electoral*.

Îl numim așa, pentru-că așa a fost numit dintru început, — fiind-că organizarea noastră de partid nu s'a putut face de cât numai pe baza *legii electorale*. Au ajuns însă în fruntea afațorilor omeni, cari s'au creșut a fi mai cuminiți de cât organizatorii partidului, și abandonând numirea vechie, și-au luat titlul de *comitet național român*, ceea-ce a dat apoi ansă guvernului să l' desființeze și să l' interzică funcționarea.

Înzadar o spunem noi la toate ocaziunile, că ordonanțele lui *Hieronymi* sunt ilegale și înzadar cerem cu totă insistența *reintegrarea* partidului, *restitutio in integrum*, prin revocarea acelor ordonanțe, — pentru-că guvernul magiar nu ne va face acest serviciu, nici cel de acum, nici cel viitoriu. Ear' a sta cu mâinile în sin, așteptând vremuri mai bune, ar fi în detrimentul cauzei, care nu pôte rămâne neapărată pe nici un moment.

Aflându-ne deci în situațiunea în care ne-am mai aflat, n'avem să facem de cât aceea ce am mai făcut: *să ne organizăm de nou*. Și organizarea, în lipsa altor baze legale, nu o putem face de cât earăși pe baza *legii electorale*.

Cum? Cam în felul următoriu:

I. În fie-care cerc electoral, locuit de Români, se alege *comitet electoral cercual*, cu ținerea în vedere a celor mai populari și mai de încredere bărbați din cerc. Alegerea se face în conferința confidențială a inteligenței române din cerc, convocată anume pentru executarea acestei lucrări.

Comitetul electoral cercual se va constitui imediat, alegându-și *president*, *notariu* și eventual și *cassariu*.

Datorințele comitetului cercual electoral au să fie: controlarea compunerii listelor electorale în comunele aparținătoare cercului, și ținerea în evidentă a tuturor alegătorilor români, adică ai programului național.

II. *Presidenții* tuturor comitetelor electorale cercuale dintr'un comitat, formeză, fără altă alegere sau însărcinare numai pe baza a încrederei depuse în ei ca conducători ai comitetelor cercuale: *comitetul electoral comitatens*, care earăși se constituie, alegându-și *president*, *notariu* și *cassariu*. *Comitetul comitatens electoral* are dreptul a se întregi, cu de la sine putere, înainte de constituire, cu atâtea persoane marcante române din viața publică a acelu comitat, cu câte va afla de lipsă. Asta în vederea, că sunt comitate, în cari nu se află decât câte două cercuri electorale, prin urmare, cei doi presidenți ai comitetelor cercuale nici n'ar pute să formeze comitetul electoral comitatens.

Datorința comitetului comitatens electoral este, să studieze bine situația politică din comitat, să-și câștige convingerea, că partidul național român în care cerc ar pute pune candidat cu prospecte de învingere, — că învingerea puté-s'ar raporta ore din propriile noastre puteri, sau numai în urma vreunui compromis cu una din celelalte partide politice din țără, — și în urmă să procure din vreme *listele electorale* din întregul comitat.

III. *Prsidenții* comitetelor electorale comitatense, formeză, fără altă alegere sau însărcinare toți împreună, *comitetul central electoral al partidului național român*, care asemenea se va constitui, alegându-și *president*, *notariu*, *cassariu*, eventual și alți funcționari. *Comitetul central electoral* încă are dreptul a se întregi, înainte de constituire, cu dela sine putere, cu toate acelea persoane de valoare din viața noastră publică, despre cari știe că posed încrederea perfectă a obștei românești. Prin acesta vrem să rămână deschisă calea de a puté trece în noul comitet central toți acei membri din vechiul comitet, cari sunt indispensabili în politica națională română; ceea-ce ar fi și o manifestare a voinței noastre de a ține la vechia organizație de partid, pe care numai în urma necesității o înlocuim cu alta nouă, până când n-se va da posibilitatea de a ne întorce earăși îndărăt la ea.

Comitetul central electoral e apoi *supremul nostru for politic*, care are să decreteze, dacă e sosit sau nu timpul să schimbăm tactica politică, dacă putem să intrăm în luptele electorale, și în cari cercuri, având el dreptul să nomineze și candidații partidului. Va face din când în când și câte un esposeu amănunțit politic asupra situațiunii, și va lua toate măsurile de lipsă, că închiegarea partidului să se facă pe toate liniile.

Acesta e *proiectul nostru de organizare*, pentru a cărui punere în executare se cere, firesc, un *comitet de inițiativă*, un comitet interimal de acțiune, pe care l'ar pute forma ușor tinerii grupați în jurul „*Libertății*”. Nu ne închipuim că proiectul nostru e cel mai perfect; dar' după părerea noastră e singurul proiect *executabil* întră împrejurările date. Cel-ce are însă altul mai bun, se 'l spună și noi vom fi cu el. Discuția e deschisă.

Din tractul Devei.

— Disertațiunea preotului Guga. —

Ca întregire a raportului publicat în numărul 8 al ziarului nostru, despre decurgerea conferenței preoțesci, ținută în 8/21 Ianuarie c. în *Deva*, — dăm astăzi disertațiunea preotului din Șoimușul-mureșan, *George Guga*, rostită cu acea ocaziune, referitor la stabilirea mijloacelor prin cari s'ar pute face întărirea în religiozitate și moralitate a poporului nostru de la sate. Disertațiunea e următoarea:

Preaonorat Presidiu și iubiți confrăți preoți!

Ca să pot arăta cu câtă cunoștință de adevărată chemare apostolică se pune în mână noastră, înaintea ochilor noștri, în gura noastră și la inima noastră, prea mult prețuita pastorală a Preaiubitului, Preabunului și Preaînțeleptului Arhiepiscop și apostol al nostru, a Escelenției Sale Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și metropolit *Ioan Metianu* cu dto de 20 Octombrie 1901 Nr. 10146/Presid., am aflat potrivite cuvintele sfintei scripturi la Ev. Ioan c. VI v. 63. „Cuvintele, cari am spus vouă duh și viață sunt”, adică cuvintele cari se spun nouă preoților în această pastorală *duh și viață sunt*.

Să cumpănim bine, fraților, și vom afla că din fie-care șir, din fie-care cuvânt al Escelenției Sale reese durerea pentru scăderile ce le-a observat la poporul nostru încredințat păstoririi Sale și chiar și la unii dintră preoți, cum și multime de povești și învățături adevărate părintești și apostolice, prin cari ni-se spune că s'ar pute delătura aceste scăderi.

Căci precum marele apostol Pavel în epistola Sa către Corinteni c. V, cu mahnire constată unele scăderi morale la creștinii primitivi, scriind astfel: „Din toate părțile se aude că este desfrâu întră voi, care nici întră păgâni nu se află”... și tot odată dă și învățături și povești, pe ce cale s'ar pute feri de aceste scăderi, scriind astfel: „Vă scriu să nu petreceți cu vre-un frate de s'ar afla desfrânat, sau lacom, sau idololatriu, sau clevețitor, sau bețiv, cu unul ca acela nici să nu mâncați”,... tot asemenea și Escolenția Sa, cu durere de suflet constată decadența creștinilor noștri atât în cele religioase și morale, cât și în cele materiale, arătându-ne nouă, preoților, că de unde provine această decadență, adică *din lipsa de învățatură și lumină*, și totodată indigând-ne și calea și mijlocul cel mai eficace prin care am pute

îndrepta această decadență, recomandându-ne în prima linie învățarea și luminarea creștinilor prin predicarea cuvântului lui Dumnezeu.

Fapt este, că simțul religios-moral a decăzut în ultimele decenii, și tot asemenea și starea materială la poporul nostru.

A zis un frate preot în conferența preoțescă din tractul *Zarand*, ținută în *Brad*, că: „omul decăzut materialicesc devine nemoral și ne religios”. Eu susțin contrariul, anume, că decadenței religioase-morale îi urmează cea materială, ear' în urmă perirea totală, vremelnică și vecinică.

Căutați, frați preoți, și veți afla exemple la persoane, la familii și la împărății. Această părere reiesă și din pastorală Escelenției Sale, această se constată și din învățătura mântuitorului Christos: „Cercați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adăuga vouă”.

Spre a căuta cu îngrijire cauza acestei decadențe morale și materiale, a ne sfătui împreună și în cât ne este cu putință a conlucra pentru sanarea răului, tot Preabunul nostru Arhiepiscop a pus la cale aceste conferențe, în cari și până acum s'a discutat mult și în feliurite moduri asupra răului și a mijloacelor de sanare.

S'a dat teren larg de discuție, în toate conferențele, asupra cauzelor decadenței religioase și morale și asupra mijloacelor de îndreptare, ținându-se diferite disertațiuni din partea preoților noștri, dându-și fie-care păreri, că de unde ar veni răul și cum s'ar pute sana?

Preabunul nostru arhiepiscop în zelul său cu care ocârmuește biserica, nu a pregetat a înlesni și aflarea cauzei principale din care provine această decadență morală și materială la poporul nostru și ne spune apriat că — pe lângă multe altele pe cari le-a lăsat să le mai aflăm și noi — această decadență provine și din lipsa de învățatură și lumină, spunându-ne apriat, că aceste noi preoți avem datorința a le răspândi la toate ocaziunile și mai ales prin predicarea cuvântului lui Dumnezeu de pe amvon. (Va urma.)

O observare.

On. D. paroch Ioachim Muntean din Gurarului, în reflecșiunile sale de sub titlul: „*Impedecarea degenerării morale*”, publicate în Nr. 9 din 22 Ianuarie (4 Februarie) anul curent, referitoriu la „explicarea însemnătății simbolice a tuturor acțiunilor săvârșite de preot în decursul serviciului divin” accentuează, că: „*E deci de lipsă, ca instituturile noastre teologice să iese în programă lor de învățământ și lucidarea acestui obiect de netăgăduită importanță*”. — Fără a intra în meritul afacerii de sub discușiune, datoriu sum din poziția ce ocup, în interesul adevărului a observa părint. I. Muntean, că în seminarul archidieceșan „Andreian”, acest obiect de învățământ se propune în mod sistematic în legătură

cu Teologia pastorală, în cursul III teologic, după-cum acesta se prescrie în planul de învățământ pentru secțiunea teologică din regulamentul semin. votat în ședința sinodului archidieceșan din 21 Aprilie 1892 Nr. 109 sin., ceea-ce de altfel se face evident și în programa institutului an de an, anumit la titlul II „Ordinea prelegerilor”, ear' progresul, ce se realizează din acest obiect de învățământ se poate controla la esamenle publice de la finea fie-cărui an școlastic, publicându-se programa esamenelor totdeauna și în această fôie a archidieceșei, deci nu află justificată indicarea de mai sus a păr. Muntean, fie făcută chiar și cu cea mai mare bună-voință.

Sibiiu, 23 Ianuarie, 1902.

Dr. Eusebiu R. Roșca
dir. semin.

De la sate.

— Alegere de preot în Sângătin. —

Ludoș, 22 Ianuarie v.

În 13/26 Ianuarie a. c. a avut loc alegerea de paroch în comuna Sângătin, protopresbiteratul Mercurei.

Actul alegerii a fost condus de venerabilul protopresbiter al acestui tract P. O. D. *Ioan Droc*, care după săvârșirea sf. liturgii a ținut o prea frumoasă predică poporului despre însemnătatea alegerii parochului.

După acestea purcedându-se la alegere a fost ales cu unanimitate de voturi și cu mare însuflețire *Ioan Dăian*, cleric absolut, de prezent învățător-dirigent la școala din Apoldul-inferior, fiu al acestei comune, care și până acuma a dovedit a fi vrednic de încrederea pusă într'însul.

După actul alegerii o deputațiune a invitat pe nou alesul paroch de a se presenta sinodului, unde a fost primit cu însuflețite urări de „să trăiască”.

Domnul protopresbiter prin cunoscutu-i dar oratoric a adresat nou alesului paroch o cuvântare în care arată datorințele unui preot, pe cât de grele, atât de onorifice, în-deosebi i-a pus la inimă recăștigarea școlei confesionale, pierdută, din răutatea unor oameni pe cari nu voesc a-i numi aici, cari au predat'o statului, și ridicarea unui nou sf. lăcaș, căci cel prezent e prea modest.

Noualesul paroch emoționat a răspuns, că nu voeste a promite multe, dar' va dovedi cu fapte, mulțămind cu cuvinte alese poporului de încrederea pusă într'însul.

Alegerea a decurs în cea mai perfectă ordine spre mângâierea tuturor, mulțămită înțeleptei conduceri a dlui protopresbiter.

Finindu-se actul alegerii, poporul s'a despărțit mângăiat că și-a ales un păstor demn, care îi inspiră nădejde într'un viitor mai fericit, și cu însuflețite „să trăiască” la adresa Domnului protopresbiter și a alesului paroch. De Domnul să fie într'un ceas bun!

I. P.

Nr. 12503 Plen. 1901.

Cerculariu

cătră Domnii membri clericali și mirenii, ordinari și extraordinari ai sinodului protopresbiteral gr.-or. din protopresbiteratul Mercurei

În executarea onorificei însărcinări primite din partea Prea Veneratului consistoriu archidieceșan din 14 Ianuarie a. c. Nr. 12503 Plen. 1901 de-a pune la cale și conduce alegerea de protopresbiter al tractului Mercurei, — post devenit vacant prin retragerea și pensionarea actualului protopresbiter *Ioan Droc*, subsemnatul convăcă, pe temeiul §. 15 din „Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter” și în sensul § 42, combinat cu § 51 din „Statutul organic”, pe domnii membri ordinari și extraordinari, preoți și mireni ai sinodului protopresbiteral din tractul Mercurei, a se întruni în sinod electoral pe *7oi în 14/27 Februarie a. c.* la 11 ore a. m. în biserica noastră din opidul Mercurea, pentru alegerea de protopresbiter al tractului numit

Celebrarea sfintei liturgii, cu chiaz-marea sfântului Duch, ce are să premergă actului alegerii, se va săvârși în aceea zi la orele 9 a. m. în biserica noastră din Mercurea. Domnii membri sinodali sunt poștiți a participa în număr complet la acel serviciu divin.

Totodată convoc prin această, conform § 14 din „Regulamentul pentru alegerea de protopresbiter” pe Domnii membri ai comitetului protopresbiteral la ședință pe ziua de *Mercuri în 13/26 Februarie a. c.* la orele 3 p. m. în sala cea mare a școlei noastre din Mercurea, pentru combinarea și statorirea listei de candidare la postul de protopresbiter.

Dat în Seliște la 22 Ianuarie (4 Februarie) 1902.

Comisariul consistorial

Ioan Droc

prot. și ases. consist.

Revistă esternă

Răsboiul Burilor. În fine se știe pozitiv, că guvernul englez a respins intervenția Olandei în cauza păcii întră Buri și Anglia. Marți a fost publicată în Londra și Haga corespondența dintră guvernul englez și cel Olandez în această atacare, din care se vede că guvernul olandez a imbiat Angliei mijlocirea tratativelor de pace, din motive umanitare, pentru-ca să se pună odată capăt înfiorătorului răsboiu. Guvernul olandez a propus guvernului englez să deie salv conduct reprezentanților aflați în Europa ai Burilor, pentru a merge acasă și acolo conferind cu conducătorii Burilor, să espereze

FOIȘORĂ

Arlesiana.

Se numea *Giovani*. Era un țeran frumos de douăzeci de ani, voinic, cinstit, rușinos, ca o fată mare.

Toate femeile din sat îl priveau cu ochi buni, dar' el nu avea de cât pe una singură în gând — o micuță *Arlesiană*, acoperită preste tot de catifea și dantele.

O întâlnise odată pe drumul de la *Arlas* și de atunci gândurile sale la ea se concentrau...

Dar' această căsătorie nu plăcea familiei sale. *Giovani* însă era neînduplecat și zicea: „Dacă nu mi-o dă, am să mă omor”.

Atunci părinții sei, vrând nevrând, fură nevoiți să 'și deie consimțământul, și nunta fu hotărâtă să se facă după seceriș.

*

Într'o Duminecă s'era totă familia cina în curtea casei.

Era par'că un banchet de nuntă. Adevărat că logodnica nu era de față, dar' în tot timpul mesei nu făcură alta de cât să bea în sănătatea ei...

De odată un om apare în ușă și cu voce tremurătoare cere să vorbească lui moș Stefan, numai lui. Necunoscutul îl ia și es amândoi în stradă.

— Sunteți gata — îi zise acel om lui Stefan — să însurați pe fiul d-văstră cu o femeie care a fost logodnică mea doi ani încheiați. Și ceea-ce vă spun vă și dovedesc: luați aceste scrisori!... Părinții ei îmi promisese să mi-o dea; dar' de când a cerut'o fiul d-văstre, nici nu vor să mai știe de mine...

— Bine, — zise moș Stefan după ce ceti scrisorile.

Întră ear' înăuntru, ședî la locul său și cina se termină în mare veselie.

În aceeași s'era, moș Stefan și fiul său eșiră amândoi afară în câmp. Când se reîntorseră într'un târziu, mama îi aștepta încă.

— Nevastă, zise țeranul, împingînd pe fiul său în brațele ei, sărută-ți! E un nefe-ricit!...

*

Giovani nici-odată nu a mai pomenit de *Arlesiana*. Dar' o iubea mereu, acum mai ales mai mult de cât înainte, de când a aflat că fusese logodnica altuia. Numai era

prea mândru ca să spună ceva, și asta l'a mîncat pe b'etul băiat!...

De multe-ori petrecea zile întregi într'un colț, fără a zice un cuvânt. Alte-ori eară lua sapa și săpa cu turbare. Făcea singur munca ce ar fi făcut zece oameni...

Apoi, spre s'era, lua drumul spre *Arlas* și umbla până ce vedea clopotnițele orașului desemnându-se în amurg. Atunci se întorcea înapoi. Nici odată nu a mers mai departe.

Vedîndu-l totdeauna trist și posomorît, părinții sei nu mai știau ce să facă. Presimțeau o nenorocire.

Odată la masă, mamă-sa, privindu-l cu ochi plini de lacrimi, îi zise:

— Ei! bine, ascultă *Giovani*, dacă o mai vrei, ți-o dăm...

Tatăl, roșu de rușine, plecase capul; *Giovani* făcî un semn negativ și eșl...

*

Din acea zi își schimbă viața, prefăcîndu-se totdeauna vesel, ca să 'și liniștească părinții. Îl vedură din nou la horă, la serbări, la petreceri.

Tatăl său zicea: „S'a vindecat”. Dar' mama se temea mereu și nu înceta a 'l su-praveghia...

Giovani dormea în aceeași cameră cu fratele său mai mic *Cadet*; bătrâna își așeză patul în camera de alături, pretextând că s'ar pute copii să aibă nevoie vre-odată de dînsa noaptea.

*

Veni și ziua sfântului Stefan. Mișcare mare în casa lui moș Stefan. Deschiseră vinurile cele nouă și toți țeranii veniră să felicite pe moș Stefan; mîncară, b'eură, jucară, până s'era.

Chiar și *Giovani* părea vesel. Voi să jôce cu mă-sa; buna femeie plîngea de bucurie unde vedea pe fiul ei fericit.

Pe la miezul nopții toți merseră să se culce.

Dar' *Giovani* nu dormi.

Cadet povesti apoi, că totă noaptea a plîns ca un copil mic mic... A! de sigur era forța simțitor acel băiat!...

A doua zi, în răsăritul zorilor, mama auzi pe cineva eșind fuga din cameră. Îi veni o presimțire.

— *Giovani*, tu ești?

Giovani nu răspunde; e deja pe scară.

De o dată mama sare în picior.

— *Giovani*, unde te duci?

de la ei plenipotență, pe basa căreia se p^otă intra în tratative de pace. Guvernul englez a respins intervenția Olandei, pe motivul că peste tot nu primesc intervenția nici unui stat străin. Acest refuz însă e numai formal, pentru-că din celelalte părți ale răspunsului transpiră bⁱnîșor dorința de pace; așa de mult chiar, că însuși guvernul englez indică modalitățile prin cari s'ar put^e începe tratativele. Anume: conducătorii de pe câmpul de război: *Botha*, *De Wett* și *Schalk-Burger* se se pună în conțelegere cu *Kitschener*, care va comunica apoi la Londra condițiunile Burilor. Pe cei din Europa nu'i accepțază pe motiv că până ajung ei în Africa și până se înțeleg cu șefii de pe câmpul de război ar trece prea mult timp, și afară de aceea — zice guvernul englez — nici n'au așa decizătoare influință asupra Burilor de pe câmpul de război (?).

Probabil deci ca în curînd se se începă tratative de pace într^e conducătorii buri de pe câmpul de război și într^e *Kitchener*, dar' — dacă guvernul englez insistă pentru necondiționata capitulare — aceste tratative nu vor av^e nici un rezultat. Pentru-că președintele *Steyn* numai zilele trecute a declarat — nu se mai știe: a cătea-*o*ă, — că și conducătorii Burilor din război sunt de părerea lui *Kruger*, și fără a li-se garanta independența statelor bure nici că vor sta de vorbă cu Anglia, ci vor lupta până ad infinitum.

Ear' despre atitudinea lui *Kruger*, față cu stadiul în care se află prospectele începerii tratativelor de pace, ziarul englez „Standard” raportează din Haga, că el ține morțiș la independența statelor bure și susține că la plecarea sa din Africa a primit îndrumare imperativă de a nu se dimit^e în astfel de tratative, a căror basă de mîncare nu ar fi deplină independență a statelor bure. Până când guvernul transvalian nu va retracta această îndrumare, el nu p^ote face nici o concesie.

Episcopie ortodoxă în Peking. Cum vestesc o telegramă din Petersburg, încă în anul acesta se va înființa pentru Mandjuria o episcopie ortodoxă cu rezidență în Peking, ear' într'un oraș *o*re-care din Mandjuria o mînăstire de călugări ortodocși ca centru al misiunii. Pentru clădirea mînăstirii s'a votat din fondurile bisericesci suma de 50.000 de ruble.

Se crede că episcop va fi numit arhimandritul *Inocențiu*, șeful misiunii din Peking.

Apel.

De *o*re-ce la apelul societății de lectură „*Andrei Șaguna*” emis încă în anul trecut cătră p. t. public român spre a se abona la *Almanachul* ce numita societate intenționează a eda, un prea neînsemnat număr de abonenți s'au înștiințat:

Comitetul acestei societăți se vede îndemnat a reînvi acest apel și a ruga respectuos întreg corpul preoțimei și învățătorimei noastre și pe toți prietini și spriginitorii culturai tinerimii, cari doresc să-și procure acest *Almanach*, să binevoiască a se înștiința prin o corespondență postală adresată: *Co-*

Il auți urcându-se în pod; se urcă și dînsa după el.

— Copilul meu, pentru numele lui Dumnezeu!

Dînsul închide ușa și împinge zăvorul.

— Giovani, Giovani al meu, vorbește mi; ce vrei să faci?

Pe dibuite, cu mîinile i bîtrîne tremurînd, pipăie să găsească brîsca... O ferăstră se deschide, se aude sgomotul unui corp cădînd pe petrele pavagiului, și apoi tăcere....

Norocitul copil zisese în sine:

O iubesc prea mult.... Nu pot trăi fără ea....

În dimineața aceea, locuitorii din sat se întrebau unul pe altul cine era de striga așa, colea jos, în spre casa lui moș Ștefan?...

Era mama încă pe jumătate desbrăcată, ce plîngea și se jenea în curte cu corpul neînsușit al fiului ei în brațe, în fața unei bănci de piatră scaldată de roua dimineții și de sânge.

mitelului societății de lectură „*Andrei Șaguna*” — de *o*re-ce, până ce nu se va av^e în prospect un număr suficient de abonenți, societatea nu p^ote purcede la tipărirea lui.

Totodată p. t. domni cari au primit liste de abonament sunt rugați a le retrimit^e cât mai curînd.

Prețul *Almanachului* de 2 cor^one se p^ote espeda și ulterior după primirea lui.

Sunt^e în firmă speranță, că vorba fiind de a se spingîni și încurajia prestațiunile literare-scientifice ale fiitorilor conducători ai poporului nostru, nici un Român știutor de carte nu va pregeta a se prenumera la acest op.

Sibiu, în Ianuarie 1902.

Pentru comitet:

George Tulbure
president.

Dumitru Borcia
notariu.

NOUTĂȚI

† **Nicolae Cristea.** Durer^osa pierdere cauzată bisericeii și națiunii române, prin trecerea la cele eterne a regretatului asesor consistorial *Nicolae Cristea*, a pus în cea mai mare întristare întreaga societate română din Sibiu, cu atât mai vîrtos, că știrea despre tristul eveniment i-a venit prin surprindere.

Decedatul n'a bolit adevă, decât câteva zile. Luni, septicemăna acesta, a luat încă parte la sedința consistorială, dar' cu germenul unei periculoase aprinderi de plămîni în sine, care, în complicație cu altă b^olă, în trei zile i-a curmat firul vieții.

Înmormîntarea va fi Duminecă la 2¹/₂. Consistoriul arhiepiscopesc se întrunesc astăzi, la *o*rele 4, în sedință plenară, pentru a lua măsurile de lipsă în privința acesta. Comitetul reuniunii meseriașilor români din Sibiu asemenea a luat toate dispozițiile, ca reuniunea se participe la înmormîntare în mod vrednic de întemeietoriul și preșidentul onorar al ei. Steag negru a arborat seminarul „*Andrei Șaguna*”. „*Telegr. Român*”, și red, „*Tribuna*”. Față de întristată familie se manifestă cea mai sinceră compătimire, din toate părțile. Esc. Sa metropolitul a făcut familiei vizită de condolență azi, însoțit de secretariul E. Cristea. Ii rimitem și noi condolențele adînc simțite.

Monarchul — în Budapesta. Mercuri dimineața M. Sa împăratul și rege al nostru *Francisc Iosif I.* a sosit la Budapesta, unde va petrece până în 19 Februarie. Primele audiențe generale vor fi în 10 Februarie, ear' după aceea M. Sa va da audiențe în fie-care zi și Luni înainte de amiază. Înștiințări pentru primire în audiență se pot face în fie-care zi într^e *o*rele 9—2 la cancelaria de cabinet.

Aniversarea războiului ruso-român-turc. Anul acesta se împlinesc 25 ani de la sîngerosul război dintr^e Rusia și Turcia, în care tînera armată a României și-a eluat atît de strălucit loc în istoria vitejiilor în războie. Drept că până acum Rusia oficială nu a făcut nimic pentru serbarea acestei aniversări, ca nu cumva să atingă susceptibilitățile Turciei, dar' cu atît mai cu zor se pregătesc de serbare Rusia ne oficială, în fruntea căreia stă „societatea filantropică slavă”. Anume, se raportează din Moscva, că această societate a și compus deja planul serbării, care e următorul:

În ziua de Sîngiorgiu (23 April) parastas în catedrala „*Mîntuitorul Iisus*” din Moscva pentru odihna sufletului Rușilor căduți în război și celor cari reînțorși din război, au răposat în răstimpul de până acum. Apoi înconunarea mormîntului generalului *Stolipin* și al lui *Kalinin* (conducătorii primei trupe de insurgenți bulgari), înmormîntați ambii în Moscva. Urmăz sedința festivă a societății slave, cu discursuri și ode de preamărire a gloriei soldaților din marea epocă, rămași încă în viață, înmanuându-se unora dintr^e acestia diploma de membri onorari ai societății. Se va cînta și deplama o mare cantată în amintirea lui *Cyrl* și *Metod* (încreștinătorii Slavilor). Apoi vor urma discursurile de bineventare ale deputațiilor slave. Se vor cînta imnurile națiunilor slave cari au luat parte în război, și în fine peregrinagiu la statua țarului *Alexandru II.* în *Kreml*. Săra banchet. Societatea a esoperat la guvern, ca Slavii din țările străine, cari vor merge să participe la serbare, de la granița Rusiei până la Moscva și înapoi, să p^otă călători gratis.

Acesta ar fi să fie programul marilor serbări jubilare. Lipsesc însă din el un punct cardinal: răpirea *Basarabiei* sau recunoștința muscănească....

Nenorocire în ocnale de la Petroșeni. Luni s'a întemplat într'o tîrnă a ocnelor de cărbuni de pe hotarul comunei *Petroșeni* o mare nenorocire, pe urma căreia șese lucrători și-au pierdut viața, ear' patru au fost

răniți grav. A explodat pulberea de cărbuni (nu gazurile), un fenomen dintr^e cele mai rare. Negligența nu a fost nici din partea lucrătorilor nici din partea supraveghării, ci nenorocirea a venit ca năpastă. Esplosia a fost „*o*rbă”, fără a produce foc.

Pentru studenții s^eraci. D-nele *Maria Pruncul* și *Elena Boltres* ca fice, și dl. *G. Orghidan* ca nepot, în amintirea de veci a răposatei *Elena George Ioan* au dăruit 100 lei pentru „masa studenților” de la școlile noastre medii din Brașov.

Regele Alfonso XIII — și școlile. În curînd se vor da la Madrid mari serbări din prilejul majorenisării regelui *Alfonso XIII* (născut la 5 Maiu v. 1886). Senatul orasului Madrid, la dorința reginei regente a hotărît să eternizeze actul majorenisării prin înființarea de școle populare în toate cele zece districte ale orasului. Preste tot tendința e, ca serbările majorenisării să fie făcute memorabile prin înființarea de instituțiuni culturale.

Dieta Germană — contra duelului. Deputatul *Schrader* a făcut propunere în dieta imperială a Germaniei, ca pentru înfrînarea maniei duelgiste să fie asprite dispozițiile din codul penal referitoare la pedepsirea duelului. Anume: duelul să fie pedepsit cu cel puțin 6 luni închisore, ear' provocarea la duel: cu cel puțin 3 luni închisore. În urma acestei propuneri dieta va trebui în curînd să se ocupe cu cestiunea duelului.

Hymen. *Sabina Marienescu* (Liova) și *George Stoicovici* (Burjuc) — fidițați.

Petrecere în Abrud. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur învita la petrecerea cu dans ce o va aranja în faorul fondului reuniunii Sămbătă (15 Febr. n.), în sala hotelului „*Detunata*”. Începutul la 8 *o*re s^era. Prețul intrării de persoană 2 cor^one, de familie 4 cor^one. Costumele naționale sunt preferite.

Resmiriță pentru limba maternă. Elevii gimnasiunii din *Siedlice* (în Polonia-rusescă) pretind să li-se propună religia în limba lor maternă (polonă). De sine înțeles, că directorul (rus) nici să audă nu voia de împlinirea unei cereri atît de legitime, dar' în Rusia egală cu crima de înaltă tradare. Urmarea a fost că studenții au s^eparat ferestile gimnasiunii, au rupt cărțile de religie rusești și le-au aruncat afară pe feresti, ear' directorului i-au isbit în cap o carte. În oraș e mare agitație. Poliția și gendarmeria stă gata de a intra în acțiune. Autoritățile au cerut înviațiuni de la curatorul districtului școlar și de la ministrul de culte. — În orașul *Zamosc* prelegerile din religie deocamdată sunt sistate, fiindcă elevii din clasa III. și IV. Joia trecută au pretins să li-se țină prelegerile în limba polonă. — În *Vilna* și *Biala* studenții nu merg nici unul la *o*rele de religie, fiindcă prelegerile se țin în limba rusescă.

Cum e obiceiul în Rusia, probabil că și această afacere se va rezolva cu ajutorul cazacilor și prin exilări și schingiurii.

O sărutare — „nu-i lucru mare”. zice cîntecul, totuși sărutarea dată de directorul școlar din *Chemnitz* (Saxonia) a ajuns să fie obiect de deliberare chiar și la tribunalul provincial (curte de cassatie). Anume, astă-tîmpă înfălnindu-se directorul cu o damă, o răstîmpă de drum părăsit, — a sărutat-o. Pentru acest delict poliția a osândit pe directorul la amendă de douăzeci marce pe motiv de transgresiune. Contra sentinței directorul a recurat, motivînd că nu el a fost cel care a sărutat pe coc^ona. În urma acestui recurs afacerea a ajuns la curtea cu jurați, care a achitat pe acusatul, pe motivul că nu el a fost făptuitorul. Acum a recurat însă procurorul. Astfel afacerea sărutării a ajuns la tribunalul provincial. După îndelungată desbatere tribunalul a cassat sentința ambelor foruri, pe motivul că directorul a sărutat pe coc^ona „într^e patru ochi: nu era nimeni altul pe acolo, ear' conform codului penal o astfel de transgresiune numai atunci p^ote fi pedepsită, când ea se comite în public. Astfel ex officio directorul a scăpat de gri-ce urmărire. Cel mult la plînsoreea privată a coc^onei gură dulce ar put^e fi tras la răspundere.

Știri m^erunte. Apr^op^e de Coahvila (Mexico) au explodat într'o ocnă gazurile; pe timpul esplosiunii erau în ocnă 165 lucrători; până acum s'au scos 75 cadavre. — În întregă Ungaria sunt 67 inspectori reg. de școle; salariul lor e 2800—6000 de cor^one și bani de cuartir; al inspectorilor-adjuncti e 1600—2600 cor^one. — În *Kragujevac* (S^erbia) a ars total magazinul de munițiuni; focul s'a escat din esplosia unor cartușe. Paguba e apr^op^e un milion de franci. — Pe linia ferată *Graz-Köflach* a explodat cazanul unei locomotive ce ducea un tren de

marfă; mașinistul, un focar, un conductor și un lucrător au fost uciși de puterea esplosiei. — Din *Gratz* se scrie, că în apropiere de *Villach*, în *Bleiberg*, s'a precipitat de pe munte o lavină, care a d^erimat num^eroase case și a îngropat sub ea multi *o*meni. — În *Westerbury* (Connecticut, America) un mare incendiu a mistuit mulțime de case; paguba e câteva milioane de dolari.

Din public.*)

Dare de s^emă și mulțăm^entă publică.

Cu ocasiunea reprezentației teatrale-declamatorice împreună cu jo^o, aranjată la 30 Decembre 1901 din partea reînunei femeilor rom. pentru înfrîmșetare bisericeii și școlii din *Tilișca*, au contribuit următorii prea st. domni:

Dr. Ioan Stroiă, protopresbiter 5 cor.; Ioan Dr^oc, protopresbiter 4 cor.; Petru Drăghits, primpretor cerc. 3 cor.; Dr. Nicolau Comșa, medic 3 cor.; Dr. Schuster, pretor 2 cor.; Petru Comșa, comere. 6 cor.; Dr. Vargha, subjude reg. 1 cor.; Teodor Doboiu, comere. 4 cor.; Nicolae Hențiu, notar 2 cor.; Dumitru Lăpădat, inv. dir. 2 cor.; Const. Cristiu, inv. 2 cor.; Oct. Sglimbea, cancel. pretor. 1 cor.; Dumitru Banciu, farmacist 2 cor.; Nicolae Roman, cassar com. 1 cor.; Ioan Popa, pretor 2 cor.; Ilariu Comșa, fun. t. de bancă 1 cor.; Coriolan Stoica, funcț. de bancă 1 cor.; Ioan Răuciu, propriet. 2 cor.; Nicolae D. Comșa, com. 2 cor.; Ionel P. Comșa, com. 2 cor.; Dumitru Ghib, com. 2 cor.; Ioan Tîfrea, croitor 2 cor.; Ioan Borcea, 1 cor.; Dumitru Minoiu, 1 cor.; Nicolae Tîntea, 1 cor.; Ion Alemanuț, 2 cor.; Ioan Pușchilă, 2 cor.; Const. Borcea, hotel. 2 cor.; Nicolae Hirciu, 1 cor.; Viet. Vlad, 2 cor.; Maria St-flea, 2 cor.; Petru Comșa, 1 cor.; toți din Săliste. — Dr. Liviu Lemeny, advocat în Sibiu 5 cor.; — Ioan Căndea, din București, 2 cor. 85 fil.; — Ilie Iosof, pretor 2 cor.; Avram Acilenescu, notar 4 cor.; Nicolae Marcu, prop. 2 cor.; Pavel Iosof, prop. 2 cor.; Dumitru Tîmpănar, 2 cor.; Ioan Lazar, inv. pens. 2 cor.; Teod. Stoia, 2 cor.; Dumitru Șandru, 1 cor.; toți din Galeș. — Dionisie Juga, not. Rod 4 cor.; Vasile Dobrescu, inv. 1 cor.; Ion Cănda, 2 cor^one; George Beju, 2 cor.; toți din Rod. — Nicolae Iosif, inv. Aciliu 2 cor. — Ion Micu, com. din Sebeșul inferior 2 cor.; Petru Florian, not. substit. în Săcel 2 cor.; — Ioan Bunea not. în Cacova 3 cor^one. — Mariți Bărsan, din Rîmnic 2 cor. — Petru Juga, sen. pretor 2 cor.; Petru Juga, jun. pretor 2 cor.; Ioan Iosof, pretor 2 cor.; Valeriu Millea, notariu 3 cor.; Gașia Millea, soție de not. 2 cor.; Ioan Bratu, inv. dir. 2 cor^one; Ioan Bratu, pădurar 2 cor.; Vasile Juga, prop. 2 cor.; Terentie Popoviciu, cand. de pretor 2 cor.; George Bratu, propr. 1 cor.; Simion Rodean, prop. 1 cor.; Gligor Cămp^ean, 2 cor.; Ion Stoia, 2 cor.; Nicolae Juga, propriet. 1 cor.; Toma Nan, 2 cor.; Toma Stancă, 1 cor.; Dumitru Mihaiu, 2 cor.; Ioan Prodan, 1 cor.; Const. Bratu, 1 cor.; Iacob Mureșan, pantofariu 1 cor.; Maria Manese, 1 cor.; Martin Bratu, 1 cor.; Dumitru Crăciun, 1 cor.; Dumitru Gligor, 1 cor.; Ioan Bunea, 1 cor.; Simion Gligor, 1 cor.; Ioan Borcea, ferar 2 cor.; Ana Floaș, 1 cor.; Ana Bunea, 1 cor.; Ilarie Iosof, 1 cor.; Ioan Bunea, 1 cor.; Ștefan Bratu, ar^end. 2 cor.; Ioan Bratu, 1 cor.; Dumitru Popa, 1 cor.; Ioan Găvojde, 1 cor.; Ioan Stoica, 1 cor.; Ioan Rodean, 1 cor.; Dumitru Bunea, 1 cor.; Ioan Răcu, 1 cor.; Const. Mihaiu, 1 cor.; Dumitru Juga, 1 cor.; Maria Ion Hînsa, 2 cor.; Ion Zeie, 1 cor.; — toți din Tilișca. Vasil. Tipuriță, propriet. în Vale 2 cor. — De la mai mulți 13 cor. 80 fil. — la oaltă 187 cor. 65 fil., din cari subtrăgându-se spesele de 7 cor. 45 fil., rămâne în faorul fondului reuniunii un venit curat de 117 cor^one 20 fileri.

Susnumiților marinimoși contribuenți li-se esprimă și pe această cale cea mai profundă mulțăm^entă; cu bucurii se le fie împodobită viața, precum și ei au dovedit, că iubesc podoba casei Domnului.

Tilișca, în 15 Ianuarie c. v. 1902.

Pentru Reuniune:

Mărioara P. Juga
pres.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesc^e răspunderea.

Posta redacțiunei.

Dlul C. S. în M. Sunt două, *Kulcsár* și *Fodor*, am^endou^e în strada C^osnăd-ei (Heltauergasse), și am^endou^e destul de bine cautate.

